

Byrådssak /21

Saksframstilling

Vår referanse: 2020/105039-4

Høringsuttalelse om Ny boligsosial lov

Hva saken gjelder:

Regjeringen la 2. desember 2020 fram «Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken (2021-2024) «Alle trenger et trygt hjem». Strategien består av fire hovedmål der det fjerde er «Tydelige roller, og nødvendig kunnskap og kompetanse». Et av undermålene under det fjerde hovedmål er å foreslå en ny boligsosial lov som klargjør kommunens ansvar. Kommunal- og moderniseringsdepartementet sendte parallelt med framleggelsen av ny strategi «Forslag til lov om kommunens ansvar overfor vanskeligstilte på boligmarkedet» på høring. Alle kommuner er listet som høringsparter.

Forslaget viderefører og presiserer i hovedsak ansvaret kommunene har for det boligsosiale arbeidet, som i dag er hjemlet i sosialtjenesteloven og helse- og omsorgstjenesteloven. Forslaget har også bestemmelser som skjerper kommunenes ansvar noe. Dette gjelder særlig plikten til å ta boligsosiale hensyn i planleggingen. Kommunene skal blant annet ha oversikt over behovet for boliger til vanskeligstilte på boligmarkedet, og hensynta dette i kommunens planstrategi og kommuneplan.

Lovforankringen på det boligsosiale området er fragmentert og det finnes kun noen få lovpålagte oppgaver. Det kan derfor oppleves lite tydelig hvilke forpliktelser kommunen har. Lovforslaget gir ikke individuell rett til bolig, men presiserer at kommunen plikter å gi individuelt tilpasset bistand til de som er vanskeligstilte på boligmarkedet. I dette ligger et skjerpet krav til medvirkningsansvar, enkeltvedtak og klageadgang. Forslaget innebærer en mindre skjerping i saksbehandlingsreglene, ved at hovedinnholdet i kommunes bistand må framgå skriftlig i enkeltvedtak. Det foreslås at Statsforvalteren blir klageinstans for enkeltvedtak etter loven, og får hjemmel til å føre tilsyn med at kommunen oppfyller plikten til å gi individuelt tilpasset bistand til vanskeligstilte på boligmarkedet.

I høringsnotatet står følgende om hvorfor lovforslaget fremmes:

Formålet med lovforslaget er å få en høyere måloppnåelse i det boligsosiale arbeidet. Et klarere regelverk på det boligsosiale feltet, vil kunne bidra til at flere vanskeligstilte får nødvendig hjelp. Forslaget skal også bidra til en mer likeverdig tjenesteyting i kommunene, slik at innbyggerne kan forvente et noenlunde likt nivå på den hjelpen som tilbys, uavhengig av oppholdskommune.

De individuelle økonomiske virkemidlene er ikke en del av lovforslaget og for eksempel bostøtteloven gjennomgås ikke. En del av den nasjonale strategiens målsetninger er å sette ned ekspertutvalg som skal gjennomgå ulike ordninger, deriblant et [ekspertutvalg for statlig bostøtte](#) som skal levere sin rapport til kommunal- og moderniseringsdepartementet innen 1. februar 2022. Med bakgrunn i dette presiseres det i høringsnotatet at:

Departementet mener derfor det ikke er hensiktsmessig å jobbe videre ut fra en samlet boligsosial lov nå. Målet på sikt er likevel en ny helhetlig lov på det boligsosiale feltet.

Høringsfrist:

Høringsfristen er satt til 15. mars 2021. Bergen kommune har i brev av 22. januar 2021 fått innvilget utsatt høringsfrist. Høringsfrist for Bergen kommune er 25. mars 2021 slik at høringsuttalelse kan behandles i Bergen bystyre 24. mars 2021 før uttalelse avgis.

Byrådets vurdering og forslag til høringsuttalelse:

Byrådet har gjennomgått høringsnotatet og lovforslaget. Byrådet mener i likhet med departementet at lovforankringen på det boligsosiale området er fragmentert og svakere enn på andre velferdsområder, som helse, utdanning og arbeid. At medvirkningsplikten er delt på ulikt lovverk kan bidra til uklarhet i kommunene i forhold til hvor ansvaret ligger og hvem som har ansvar for den enkeltes bistand.

I praksis betyr lovforslaget liten endring i hvordan det jobbes for vanskeligstilte på boligmarkedet i Bergen kommune i dag. Byrådet støtter lovforslaget og ser viktigheten i at kommunenes boligsosiale ansvar tydeliggjøres og skjerpes. Dette kan bidra til at flere kan bo tryggere ved at man får rett på individuell bistand til å framskaffe og beholde bolig. Vi anser det som spesielt positivt at kommunes plikt til boligsosial planlegging skjerpes, da en helhetlig kommunal planlegging er viktig for å løse boligsosiale utfordringer. Boligsosiale hensyn må være en naturlig del av den generelle byplanlegging.

Bergen kommune har følgende merknader til lovforslagets ulike paragrafer:

Angående § 1 Lovens formål. Når det kommer til å skaffe seg og beholde bolig, er dette forhold som henspiller på det som i dag ligger i sosialtjenesteloven og i helse- og omsorgstjenesteloven. Formålet med loven er upresist og speiler ikke dagens bestemmelser i helse og omsorgstjenesteloven 3-7. Grensesnitt til booppfølgingstjenester som hjemles i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 6 b) bør være mer tydelig.

I § 1 står det at vanskeligstilte skal kunne skaffe seg en bolig som er av tilfredstillende størrelse og standard. Det skal være sammenheng mellom husstandsstørrelse og boligstørrelse, vi er enig i at dette er viktig. Angående standard nevnes at det vil «blant annet være relevant å trekke inn om personen trenger særskilte tilpasninger i boligen». Ordet standard er ofte benyttet synonymt med ordet «kvalitet», god standard er ensbetydende med «god kvalitet». Vi er enig i at en bolig bør ha riktig størrelse og være tilpasset husstanden, men hva som er god standard er vanskeligere å definere. Vi mener ordet standard bør byttes ut med å forklare hva som faktisk menes, altså en bolig tilpasset husstandens behov.

I § 1 står det også at boligen bør ligge i et nærmiljø som er bra for den eller de som skal bo der. Vi ser at dette er et felt og begrepsbruk som er åpent for tolkning. Hva som er et godt nærmiljø for den eller de som skal bo der er noe som er vanskelig definerbart. Bolig og bomiljøproblematikk er et tema vi er svært opptatt av. Når vi møter våre innbyggere opplever vi at opplevd trivsel og aggregerte data for et område ikke alltid er sammenfallende. Bergen kommune jobber aktivt for å motvirke og forebygge levekårsutfordringer og bidrar til utjevning av sosiale forskjeller. Det betyr at det potensielt kan være botilbud for personer med utfordringer knyttet til rus- og psykisk helse i alle nærmiljø i Bergen. Vi oppnår ikke mål om mangfoldige og sosiale bomiljø om ikke alle grupper kan bo side om side. Det er en føring ved etablering av nye kommunale utleieboliger i Bergen at disse *ikke* skal etableres i områder med levekårsutfordringer.

Uttrykket «bopel i riket» som benyttes i § 2 er uklart og forstås av mange som «bolig i riket». I rundskriv til sosialtjenesteloven kommer det fram at det er «tilknytning til Norge» som er avgjørende for om en person har «fast bopel i riket». Vi mener at det er uheldig å benytte et

begrep som er vanskelig å forstå. Vi mener at teksten i bokstav c) må omarbeides. Og at det vil være bedre om tekst i sosialtjenesteloven omarbeides, enn at det samme uttrykket benyttes i denne loven.

Vi er enig i at det er viktig å ha en definisjon av hvem som er «vanskeligstilte på boligmarkedet» slik som i § 3, men definisjonen som benyttes i forslaget baserer seg på at man kjenner til konvensjoner, andre lover og rundskriv for å kunne forstå hvem definisjonen referer til. Vi mener derfor at det er viktig at det utarbeides eget rundskriv til denne loven som tydeliggjør hvordan definisjonen kan forstås.

Vi synes det er positivt at det signaliseres tydelig i § 4 1. ledd at det skal samarbeides på tvers av sektorer og at tjenester skal samordnes. Her må vi fortsatt legge til grunn at boligsosialt arbeid er et felles kommunalt ansvar jfr. definisjonen av boligsosialt arbeid i høringsnotatet, og at dette også gjelder medvirkningsansvaret.

Vi er positive til en lovfesting i § 4 om at drøfting av boligsosiale hensyn bør inngå i planstrategien, jf. plan- og bygningsloven § 10-1, og at kommunene skal fastsette overordnede mål og strategier for det boligsosiale arbeidet med kommuneplanen etter plan- og bygningsloven kapittel 11.

Bergen kommune har allerede god oversikt over eksisterende boliger for vanskeligstilte og ser disse i sammenheng med framtidige behov for boliger for vanskeligstilte. Vi savner derimot en lovhjemmel som tydeliggjør at behov for boliger for vanskeligstilte skal sees i sammenheng med behov for ordinære boliger og mener at oversikten også bør vise eksisterende boliger for vanskeligstilte. Kommunens eksisterende boligtilbud og fremtidig behov for ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet vil da kunne vurderes i sammenheng med øvrig boligtilbud og -behov. Dette vil gjøre det enklere å balansere fordelingen av, og bedre inkludere, boligsosiale tilbud i den ordinære boligmassen. Dette er viktig for å sikre sosialt mangfold og forebygge levekårsforskjeller mellom bydeler/boområder. Bergen kommune vil derfor anbefale følgende endring § 4 2. ledd: Kommunen skal ha oversikt over både eksisterende og behovet for både ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet.

Bokstavene i § 5 er i samsvar med Bergen kommunes etablerte praksis. Flere av punktene er beskrevet tidligere i rundskriv m.m. Spesielt punkt a og b er en viktig del av det gode arbeidet som allerede gjøres i kommunen. Vi foreslår at det utarbeides et rundskriv i forbindelse med at loven legges fram som dypere forklarer innhold i bokstavene i paragrafen.

Når det kommer til § 5 bokstav i) mener vi at intensjonen i bokstav i) er dekket av bokstav b) og at bokstav i) bør fjernes.

Vi ser at det i høringsnotat står at det er et skjerpet krav til saksbehandling. I Bergen ligger måten saksbehandlingen foregår nært opp mot det som foreslås i § 6, utover en ekstra presisering ved å tidlig i prosessen definere medvirkningsansvaret i enkeltvedtak.

I § 7 foreslås det at enkeltvedtak kan påklages til fylkesmannen etter samme rutine som i dagens sosialtjenestelov § 47. I dag er det bystyret i Bergen som vedtar retningslinjer for ordninger som for eksempel kommunal bostøtte, kommunale utleieboliger, startlån og tilskudd. Klager på enkeltvedtak etter disse ordningene behandles i Bergen kommunes egen klagenemd. Paragrafen legger opp til betydelig merarbeid for kommunen og for Statsforvalteren, forslaget hensyntar ikke at det finnes ordninger som fungerer adekvat i dag. Vi ønsker å fortsette ordningen slik den er i dag, med klagebehandling i kommunens klagenemd for vedtak etter loven. Vi mener derfor at paragrafen heller bør være at kommuner som ikke selv har ordning for klagebehandling kan velge å benytte Statsforvalteren som klageinstans.

I § 8 foreslås det at Statsforvalteren kan føre tilsyn med om kommunen oppfyller sine plikter etter lovens § 5. Husbanken region vest er omfattet av prøveordningen der deler av regionskontoret skal overføres til Statsforvalteren i tre år. Vi har et godt og omfattende samarbeid med Husbanken region vest og ser fram til å fortsette dette også i prøveperioden. Vi har en åpen og gjennomsiiktig organisasjon, god internkontroll og benytter betydelig tid på å dele kunnskap fra alle deler av organisasjon med statlige aktører og andre kommuner. Vi mener at i prøveperioden som kommer må Husbanken og Bergen kommune fortsette sitt gode samarbeid på samme måte som i dag. I [Boligmelding 2020-2026](#) side 83 beskrives behovet for et nytt mandat for Husbanken og hvordan Bergen kommune mener Husbankens rolle bør være framover.

Vi ser ikke nytten av at det innføres en tilsynshjemmel hos Statsforvalteren og ønsker å fortsette samarbeidet som likeverdige parter både med Statsforvalteren og Husbanken.

Begrunnelse for framleggelse til bystyret:

Byrådets fullmakter § 6:

Byrådet avgir høringsuttalelser på vegne av Bergen kommune. Høringsuttalelser i prinsipielle saker som samtidig innebærer politiske avveininger, skal avgis av bystyret.

Saken anses å være prinsipiell og innebære politiske avveininger.

Forretningsutvalget har i møte 19. januar 2021 i sak 22/21 fattet følgende vedtak:

Utvalg for helse og sosial innstiller til bystyret som avgir høringssvar til høring «Forslag til lov om kommunens ansvar overfor vanskeligstilte på boligmarkedet».

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Bergen kommune avgir høringsuttalelse til Ny boligsosial lov slik den framkommer av byrådets forslag.

Dato: 16. februar 2021

Roger Valhammer
Byrådsleder

Lubna Jaffery
Byråd for arbeid, sosial og bolig

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Vedlegg:

Ny boligsosial lov om kommunens ansvar overfor vanskeligstilte (1307172)

Ny boligsosial lov - utsatt høringsfrist

Saksframstilling:

Regjeringen la 2. desember 2020 fram «Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken (2021-2024) «Alle trenger et trygt hjem». Strategien består av fire hovedmål der det fjerde er «Tydelige roller, og nødvendig kunnskap og kompetanse». Et av undermålene under det fjerde hovedmål er å foreslå en ny boligsosial lov som klargjør kommunens ansvar.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet sendte parallelt med framleggelsen av ny strategi «Forslag til lov om kommunens ansvar overfor vanskeligstilte på boligmarkedet» på høring. Alle kommuner er listet som høringsparter.

Om høringsforslaget:

Den sosiale boligpolitikken handler om å forebygge at innbyggere får boligproblemer og hjelpe dem som ikke selv klarer å skaffe seg og beholde egnen bolig.

Lovforslaget gjelder kommunenes ansvar for å hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet. Forslaget viderefører og presiserer i hovedsak ansvaret kommunene har for det boligsosiale arbeidet, som i dag er hjemlet i sosialtjenesteloven og helse- og omsorgstjenesteloven. Ifølge departementet er formålet med en ny boligsosial lov en høyere måloppnåelse og likeverdige tjenester i kommunene.

I høringsnotat defineres boligsosialt arbeid slik:

Boligsosialt arbeid omfatter alt kommunene gjør for å sikre vanskeligstilte på boligmarkedet en trygg bostedssituasjon, som bistand til å skaffe en egnen bolig, hjelp til å mestre sin boligsituasjon og til å bli integrert i nærmiljøet og samfunnet forøvrig. Det boligsosiale arbeidet er en viktig oppgave for kommunene. Arbeidet er krevende fordi den enkelte bruker kan ha utfordringer på flere områder, og fordi det er behov for koordinering på tvers av sektorer i kommunen, som sosial-, helse- og planerhet.

Kommunene har noen få lovpålagte oppgaver, men det boligsosiale feltet er i liten grad lovregulert og det finnes ingen egen lov som regulerer kommunenes boligsosiale ansvar. Internasjonale forpliktelser, som verdensmålene for bærekraft og internasjonale konvensjoner om retten til bolig, er gjennom grunnlovens § 92 forpliktende for Norge. FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK) er den internasjonale konvensjonen som har størst betydning for Norges internasjonale forpliktelser på boligfeltet. ØSK gjelder som norsk lov, jf. menneskerettsloven § 2.

Praksis fra ØSK-komiteen indikerer at retten til bolig mv. etter artikkel 11 er en sentral rettighet og at personer som trenger bistand fra det offentlige for å klare å skaffe seg og beholde bolig har behov for et særlig vern. Den reviderte europeiske sosialpakt, artikkel 31 gjelder rett til bolig. Sosialpakten er bindende for Norge, men rettighetene kan ikke håndheves av enkeltindivider for norske domstoler. FN-konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) skal bidra til å motvirke diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. FN konvensjonen forplikter, men rettighetene kan ikke håndheves for norske domstoler. FNs barnekonvensjon regulerer ikke boligspørsmål, men forplikter statene til å ta grunnleggende hensyn til barns beste.

Husbanken har ansvar for å iverksette regjeringens boligsosiale politikk. Staten er leverandør av rammebetingelsene og kommunene har ansvar for å bistå vanskeligstilte på boligmarkedet gjennom tildeling av startlån, bostøtte og andre kompetansehevede tiltak.

Departementets forslag til endringer:

Boligsosialt arbeid omfatter alt kommunene gjør for å sikre vanskeligstilte på boligmarkedet en trygg bolig i et godt bomiljø, og bistand til å beholde denne. Dette er viktige oppgaver for kommunene. Arbeidet er krevende fordi den enkelte bruker kan ha utfordringer på flere områder, og fordi det er behov for koordinering på tvers av sektorer i kommunen.

Departementet foreslår å endre sosialtjenesteloven § 15 og å oppheve helse- og omsorgstjenesteloven § 3-7. Kommunene har en plikt etter sosialtjenesteloven § 27 til å skaffe midlertidig botilbud til personer eller familier i akutt nødsituasjon. Når det gjelder varige botilbud, skal kommunen «medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet», jf. sosialtjenesteloven § 15. Ansvar et omtales ofte som et «medvirkningsansvar» eller en «medvirkningsplikt».

Kommunene har plikt til å sikre at boliger til vanskeligstilte tas med i kommunal planlegging. Sosialtjenesteloven § 15 innebærer at NAV-kontoret skal delta i den kommunale planleggingen av hvordan boligproblemer skal løses for vanskeligstilte boligsøkere generelt. Medvirkningsansvaret innebærer etter sosialtjenesteloven en direkte plikt overfor de vanskeligstilte, som i hovedsak innebærer å gi råd, veiledning og tilrettelegging. Det er ikke krav om at kommunens bistand skal sikre den vanskeligstilte på boligmarkedet varig bolig.

Også etter helse- og omsorgstjenesteloven skal kommunen «medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet», men her med den presisering at det gjelder «boliger med særlig tilpasning og med hjelpe- og vernetiltak for dem som trenger det på grunn av alder, funksjonshemming eller av andre årsaker», jf. lovens § 3-7.

Innholdet i medvirkningsansvaret i sosialtjenesteloven § 15 og helse- og omsorgstjenesteloven § 3-7 oppfattes som uklart både av kommunene og brukerne (de vanskeligstilte på boligmarkedet); hva innebærer det å «medvirke» til å skaffe boliger? Verken lovverket eller forskrift til lov gir konkret veiledning eller svar på hvilken hjelp kommunene skal gi.

At medvirkningsplikten er delt på sosialtjenesteloven og helse- og omsorgstjenesteloven, kan bidra til at det er mer uklart hvor i kommunen ansvaret ligger, og at det dermed blir vanskeligere for den enkelte å få bistand. Uklarhet i medvirkningsansvaret til kommunene fører til forskjellbehandling og forskjell i hvordan kommunene velger å benytte tilgjengelige virkemidler i det boligsosiale arbeidet.

Gjennom Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 har kommunene en plikt til å tilby heldøgns omsorgsplass i sykehjem eller lignende. Bostøtten regulerer midlene til tilskudd og etablering av boliger for vanskeligstilte og tilføres kommunene i rammer. Den statlige bostøtten er behovsprøvd og reguleres av inntekt og bostøttestruktur. Folkehelsearbeid og oppvekstvilkår for barn og unge er særlig viktig. Plan- og bygningsloven gir rammer for all planlegging som gjennomføres av offentlige myndigheter og private aktører. Det er en forventning at kommunene tar boligsosiale hensyn i areal- og samfunnsplanlegging og legger til rette for variert befolkningsstruktur.

Suksessfaktorer for et godt boligsosialt arbeid er ifølge departementet knyttet til

- Organisering og samordning
- Forskning og eierskap
- Kompetanse
- Økonomiske ressurser
- Brukermedvirkning

Etter en samlet vurdering av de alternative virkemidlene, mener departementet at det er nødvendig å klargjøre kommunenes ansvar i lov. Formålet er å få en høyere måloppnåelse i det boligsosiale arbeidet, og bedre og mer likeverdige tjenester for brukerne.

Lovforslaget tar i hovedsak sikte på å klargjøre og presisere de pliktene som kommunene har i dag gjennom medvirkningsansvaret. Lovforslaget gir ikke individuell rett til bolig, men presiserer at kommunen plikter å gi individuelt tilpasset bistand til de som er vanskeligstilt på boligmarkedet.

Forslaget har også bestemmelser som skjerper kommunenes ansvar noe. Dette gjelder særlig plikten til å ta boligsosiale hensyn i planleggingen. Kommunene skal blant annet ha oversikt over behovet for boliger til vanskeligstilte på boligmarkedet, og hensynta dette i planstrategi og kommuneplan.

Videre innebærer forslaget en mindre skjerping i saksbehandlingsreglene, ved at hovedinnholdet i kommunes bistand må komme fram skriftlig i enkeltvedtak.

Lovforslaget foreslår å utvide Statsforvalterens ansvar, ved at denne blir klageinstans for enkeltvedtak etter loven, og får hjemmel til å føre tilsyn med at kommunen oppfyller plikten til å gi individuelt tilpasset bistand til vanskeligstilte på boligmarkedet

Departementet har vurdert ulike alternativer for å løse problemet og oppnå målet med et likeverdig og bedre tilbud til de vanskeligstilte på boligmarkedet. De økonomiske virkemidlene er knyttet til lån- og tilskuddsordninger. Pedagogiske virkemidler knyttet til boligpolitiske strategier og juridiske virkemidler knyttes til pålegg i lov. Departementet er derfor kommet til at riktig virkemiddel for å oppnå bedre og mer likeverdige tjenester vil være å presisere (klargjøre) i lov hvilket ansvar kommunen har på det boligsosiale feltet.

Forslaget fra departementet innebærer en styrking av kommunens lovfestede ansvar og innlemmelse av bolig som en av velferdspilarene på linje med arbeid, helse og utdanning. Lovverket vil klargjøre og presisere pliktene kommunen har gjennom medvirkningsansvaret.

Departementet foreslår å tydeliggjøre kommunens plikt til å ta boligsosiale hensyn i den kommunale planleggingen. Forslaget innebærer en skjerping av kommunens plikt til boligsosial planlegging. Lovforslaget foreslår at individuell tilpasset bistand og hva denne består i skal presiseres slik at den synliggjør kommunens plikt til bistand.

Etter en samlet vurdering mener departementet at risikovurderingen tilsier at det er behov for å innføre en tilsynshjemmel. Dette vil dels være en videreføring av gjeldende rett (etter helse- og omsorgstjenesteloven), dels en utvidelse av tilsynshjemmelen (sammenlignet med sosialtjenesteloven). Samtidig som departementet tilrår å innføre tilsynshjemmel, har departementet vært i tvil om tilsyn er det mest egnede og et nødvendig virkemiddel for å oppnå lovens formål. Departementet ber derfor særskilt om at høringsinstansene uttaler seg om dette.

Kommunene skal ha oversikt over behovet for både ordinære boliger og tilpassede boliger. Oversikten skal inngå som en del av kommunenes planstrategi og sikres politisk forankring.

Hvordan Bergen kommune jobber med det boligsosiale feltet:

I [Boligmelding 2020-2026](#) finnes en omfattende gjennomgang av Bergen kommunes arbeid og tradisjoner med å ta vare på vanskeligstilte på boligmarkedet. Bergen kommune jobber aktivt for å sikre boliger for alle med en tradisjon som går langt tilbake i tid. I dag har vi ca. 5.500 kommunale boliger, hvorav ca. 3.500 boliger er ordinære utleieboliger. Vi har boliger med personal til stede hele eller deler av dagen og vi har bomiljøkoordinatorer som jobber for beboernes beste. Vi bosetter i både private og kommunale boliger. Vi har blant annet

byomfattende tjenester som Housing first, ambulant oppfølging, mestringsteam og en forsterket innsats for å hjelpe beboere i midlertidig botilbud inn i varige boforhold. De bydelsvise NAV kontorene har egne booppfølgingstjenester til innbyggere som har behov for tjenester for å mestre boforholdet.

I 2011 ble det opprettet en egen byrådsavdeling for å inkludere mange fasetter av det boligsosiale arbeidet. Byrådsavdeling for arbeid, sosial og boliger består i dag av følgende etater: Etat for psykisk helse- og rustjenester, Etat for sosiale tjenester, Boligetaten, Etat for barn og familier og Etat for tjenester til utviklingshemmede. Byrådsavdelingen må samarbeide tett med Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom og Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling der ansvaret for tomtepolitikk, eiendomsforvaltning og arealplanlegging ligger. Alle disse etatene og byrådsavdelingene har blitt bedt om å gi innspill til høringsuttalelsen om lovforslaget. Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig har utarbeidet høringsuttalelsen basert på mottatte innspill.

Bergen kommune deltar i en rekke eksterne forskningsprosjekt på fagfeltet, de ansatte er faglig oppdatert og mye tid og ressurser brukes på å formidle jobben vi gjør og kunnskapen vi har innenfor boligsosialt arbeid til andre. Det er bred politisk enighet om at det boligsosiale feltet er viktig og det avsettes en betydelig andel av budsjettet hvert år til at dette skal kunne fortsette.

Husbanken:

I høringsnotatet står det at Husbanken er en viktig støttespiller for kommunene i det boligsosiale arbeidet. Og at «Husbankens samfunnsoppdrag er å forebygge at folk blir vanskeligstilte på boligmarkedet, og bidra til at vanskeligstilte kan skaffe seg og beholde en egnet bolig». Dette gjøres gjennom pedagogiske og økonomiske virkemidler. I boligmeldingen side 83 beskrives behovet for et nytt mandat for Husbanken:

Husbanken er kommunens viktigste samarbeidspart innenfor politikkområdet og er en av statens viktigste aktører for gjennomføring av boligpolitikken. Sentrale føringer for Husbankens langsiktige arbeid kommer frem i sentrale boligpolitiske dokumenter. Husbanken mottar politiske styringssignaler gjennom de årlige tildelingsbrevene fra departementet hvor oppdraget er konkretisert og spisset.

Mens Bergen kommune har hatt en bred politisk enighet om viktighetene av og prioriteringer innenfor det boligpolitiske området, oppleves Husbanken skiftende politiske styringssignaler noen ganger som uforutsigbart og kortsiktig. Som Boligmeldingen viser, tar det mange år fra oppstart av planer til faktisk realisering. I tillegg er det stadig tyngre og vanskeligere oppfølgingsoppgaver som overføres til kommunene for de aller mest vanskeligstilte. Den manglende nasjonale politiske styringen av boligmarkedet har ført til en situasjon der også mange med normale inntekter faller utenfor boligmarkedet. Skal man sikre at alle har en god og trygg bolig, og opprettholde eierlinjen, bør staten gjennom Husbanken ta grep i årene som kommer.

Husbanken har 75 års jubileum våren 2021. Husbanken ble opprettet i etterkrigstiden for å være en viktig samfunnsaktør, bygge landet og bidra inn i boligforsyningen. Et nytt mandat for Husbanken må gjøre at Husbanken tar tilbake sin rolle som samfunnsutvikler og bidrar til å sikre sosial bærekraft. Husbanken må bort fra å bare reparere der det har gått galt, og også bidra med økonomiske virkemidler for å hjelpe kommuner og vanskeligstilte på boligmarkedet inn i de mest attraktive områdene. Dette må ses i sammenheng med en endring av plan og bygningsloven og bidra til at alle samfunnsgrupper får mulighet til å ta del i fordelene med å bo i attraktive fortettingsområder.

Nødvendighet av en styrket lovfesting:

Boligpolitikken, hvordan den utformes og hvordan den gjennomføres, er resultat av mange forskjellige hensyn og påvirkningsfaktorer som økonomi, politiske prioriteringer, juridiske forhold og sosiale forhold. I sum er det mange kommunale aktører som sammen utformer kommunens helhetlige boligsosiale virkemiddelapparat og former kommunens boligpolitikk. Lovforankringen på det boligsosiale området er i dag fragmentert og det finnes kun noen få lovpålagte oppgaver. Det kan derfor oppleves lite tydelig hvilke forpliktelser kommunen har. En rekke lover legger føringer på hvordan tjenester og tilbud for de mest vanskeligstilte på boligmarkedet organiseres og gjennomføres. Mest sentralt er Lov om sosiale tjenester og helse og omsorgstjenesteloven. I tillegg til disse følger ansvar og krav til det offentlige på det boligpolitiske området fra en rekke andre lover som, Bustøtteloven, Plan og bygningsloven, Husbankloven, Husleieloven, Introduksjonsloven med flere. Til tross for denne fragmenteringen i lovverket er det i Bergen bred politisk enighet om at kommunen skal tilby mer enn akuttassistanse, men også tilby leieboliger til vanskeligstilte husstander og gjerne med større eller mindre grad av tilpassede tjenester.

Bergen kommune har prioritert det boligsosiale arbeidet i mange år og jobbet målrettet for å bedre tilbudet til vanskeligstilte på boligmarkedet. En sterkere lovforankring vil styrke arbeidet ytterligere i kommuner som ikke allerede har den nødvendige politiske forankringen:

Gjennom innspillmøter o.l. har departementet fått inntrykk av at også mange kommuneansatte mener det boligsosiale arbeidet er for svakt lovforankret, og at dette fører til at det ofte må nedprioriteres for andre lovpålagte oppgaver.

Vi er enig i at det vil være positivt å samle boligsosiale hensyn i en og samme lov, men for storbykommunene er det ikke mulig å nedprioritere arbeidet, da dette rett og slett ville vært samfunnsøkonomisk svært kostbart.

I høringsnotatet står det at «Gjennom arbeidet med å videreutvikle den boligsosiale politikken, mottok departementet flere innspill med ønske om en styrket lovfesting på det boligsosiale feltet.» og videre at «Departementet har videre vurdert et alternativ med endringer som klargjør og styrker det ansvaret kommunene har i dag, og som samtidig gir rettskrav på bolig.» Gitt alle forhold som påvirker hvor vanskelig det er å etablere kommunale boliger til vanskeligstilte med omfattende reguleringsprosesser, økonomiske konsekvenser for kommuneøkonomien og ikke minst NIMBY, ønsker vi å påpeke at det forutsettes at dersom det skal kunne være et aktuelt tema å diskutere rettskrav i det videre arbeid, må det følge økonomiske ressurser og planincentiver med fra statens side. Vi er enig i departementets konklusjon om at «det vil føre for langt å gi enkeltpersoner rettskrav på bolig, og at å skaffe bolig fortsatt bør være et ansvar for den enkelte.»

Som eksempel på en mulig løsning tar vi med innspill fra Etat for sosiale tjenester:

Etaten vil trekke fram en gruppe bostedsløse der lovfestet rett til bolig bør innføres. Dagens praksis der bostedsløse med omfattende og sammensatte helseutfordringer, ofte samtidig rusproblemer og alvorlig psykisk lidelse, kun vurderes i forhold til rett på helsetjenester og der bolig er et servicetilbud, er utfordrende. Konsekvensen av dette er ofte langvarige opphold i midlertidig botilbud og et utilstrekkelig tilbud til brukerne.

- Etaten mener at bostedsløse som har behov for omfattende helse- og omsorgstjenester i bolig bør ha lovfestet rett på bolig med tjenester.

Bolig som velferdspilar:

I høringsnotatet slås det fast at «Bolig er den fjerde pilaren i velferdspolitikken (arbeid, helse, utdanning og bolig).» Men videre står det at «Samtidig er lovgivningen på boligfeltet svakere enn på de øvrige feltene, og i dagens lovgivning er ikke bolig et selvstendig velferdsgode.»

Bolig er en viktig del av velferdspolitikken og et viktig gode for enkeltmennesket. Tidligere politikk har ofte vært at å skaffe bolig er en del av en totalpakke, mens ordlyden man i dag heller snakker om er «bolig først». Bolig sees på som et første steg mot å få orden på livet, andre forhold kommer i ettertid. For å være en del av samfunnet er egen bolig grunnleggende og å eie egen bolig sees på som et stort mål for mange. Bolig er med andre ord et viktig punkt for å få på plass de andre pilarene i husstandens liv. Boligen er ikke bare et sted å bo, men en plass der tjenester og oppfølging mottas. Denne loven medfører likevel ikke at bolig som velferdsgode likestilles med de andre pilarene. Spørsmålet er om dette skal være et mål, da de fleste klarer å skaffe seg på egenhånd. Vi ser likevel med uro på at stadig flere unge og vanskeligstilte får store vansker med å etablere seg grunnet økende boligpriser i fortettingsområder og at de presses til å bosette seg i den ytre kant av byen der boligprisene er lave. Det er uheldig dersom vanskeligstilte kun kan etablere seg i områder med levekårsutfordringer fordi det kan være med på å forsterke eksisterende forskjeller mellom områder.

Boligsosiale hensyn i generell byplanlegging:

I nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023, som ble vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019, framgår at «regjeringens forventninger» blant annet er at kommunen skal ta «boligsosiale hensyn i areal og samfunnsplanleggingen gjennom krav til boligstørrelse og nærområder, og ved å regulere nok boligtomter.

Hvilket hensyn som skal tas og hvordan disse skal tas er likevel ikke tydelig. Vi synes det er positivt at det i lovforslaget signaliseres at det skal arbeides enda tettere på tvers av sektorer og at tjenester skal samordnes. Vi ser at vi kan bli enda bedre organisert og samordnet internt og jobber med kontinuerlig forbedring innenfor dette.

I henhold til lovforslaget skal kommunen organisere oppgavene innenfor feltet på en slik måte at ansvaret ovenfor vanskeligstilte på boligmarkedet oppfylles. Lovforslaget presiserer det organisatoriske ansvar som følger av medvirkningsplikten i sosialtjenesteloven og helse og omsorgstjenesteloven og utvider planleggingsansvaret som følger av folkehelseloven og plan- og bygningsloven.

Vi finner det positivt at det i lovforslaget står at overordnede mål og strategier for det boligsosiale arbeidet skal fastsettes i kommuneplanen etter plan- og bygningsloven kapittel 11. Boligsosiale hensyn må være en naturlig del av den generelle byplanlegging. Med stadig større ansvar og oppgaver som overføres til kommunene er det viktig at dette følges opp med juridiske og økonomiske ressurser. Vi ser at vi i årene som kommer må jobbe aktivt på flere plan og at stadig større befolkningsgrupper har problemer med å etablere seg på boligmarkedet. Uten riktige virkemidler vil stadig flere bli vanskeligstilte på boligmarkedet. Vi ser derfor fram til å jobbe med disse temaene framover som er sentrale både i boligmeldingen til Bergen kommune og i den nye nasjonale strategien og mener at lovforslaget i så henseende er et steg i riktig retning.

Bergen kommune har følgende merknader til lovforslagets ulike paragrafer:

§ 1 Lovens formål

Formålet med loven er å bidra til at vanskeligstilte på boligmarkedet skal kunne skaffe seg og beholde en bolig som har tilfredsstillende størrelse og standard, og som ligger i et nærmiljø som er bra for den eller de som skal bo der.

Bergen kommune har følgende merknad til § 1:

Når det kommer til å skaffe seg og beholde bolig, er dette forhold som henspiller på det som i dag ligger i sosialtjenesteloven og i helse- og omsorgstjenesteloven. Formålet med loven er upresist og speiler ikke dagens bestemmelser i helse og omsorgstjenesteloven 3-7.

Grensesnitt til booppfølgingstjenester som hjemles i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 6 b) bør være mer tydelig.

Videre står det i § 1 at vanskeligstilte skal kunne skaffe seg en bolig som er av tilfredstillende størrelse og standard. Det skal være sammenheng mellom husstandsstørrelse og boligstørrelse, vi er enig i at dette er viktig. Angående standard nevnes det i høringsnotatet at det vil «blant annet være relevant å trekke inn om personen trenger særskilte tilpasninger i boligen». Ordet standard er ofte benyttet synonymt med ordet "kvalitet", god standard er ensbetydende med «god kvalitet». Vi er enig i at en bolig bør ha riktig størrelse og være tilpasset husstanden, men hva som er god standard er vanskeligere å definere. Vi ser ikke at denne setningen erstatter innhold og presisering i helse- og omsorgstjenestelovens § 3-7. Og mener ordet standard bør byttes ut med å forklare hva det faktisk menes, altså en bolig tilpasset husstandens behov.

I § 1 står det også at boligen bør ligge i et nærmiljø som er bra for den eller de som skal bo der. Vi ser at dette er et felt og begrepsbruk som er åpent for tolkning. Hva som er et godt nærmiljø for den eller de som skal bo der er noe som er vanskelig definerbart. Det er en føring ved etablering av nye kommunale utleieboliger i Bergen at disse ikke skal etableres i områder med levekårsutfordringer. Bergen kommune jobber aktivt for å spre den kommunale boligmassen. Det vil si at det fortynnes i de områdene som per i dag har flest kommunale boliger, samtidig som nye kommunale utleieboliger etableres i områder der det er få boliger i denne kategorien fra før. Videre er bolig og bomiljøproblematikk et tema som vi er svært opptatt av. Vi jobber aktivt med områdesatsing i ulike levekårssoner og når vi møter våre innbyggere opplever vi at opplevd trivsel og aggregerte data for et område ikke alltid er sammenfallende. Bergen kommune jobber aktivt for å motvirke og forebygge levekårsutfordringer og bidrar til utjevning av sosiale forskjeller. Det betyr at det potensielt kan være botilbud for personer med utfordringer knyttet til rus- og psykisk helse i alle nærmiljø i Bergen. Vi oppnår ikke mål om mangfoldige og sosiale bomiljø om ikke alle grupper kan bo side om side. I byrådets politiske plattform står det derfor at «byrådet mener det er viktig at kommunen tar et særlig ansvar for å sikre at alle bergensere har tilgang til en bolig, i gode nabolag som forebygger ensomhet og isolasjon.» Og videre at "En stabil og trygg bosituasjon er avgjørende for livsmestring innenfor områder som rusomsorgen, sosialtjenesten, barnevernet, tilbudet til utviklingshemmede og psykisk helse."

§ 2 Virkeområde

Loven gjelder for alle som oppholder seg i riket.

Følgende personer omfattes likevel ikke av loven:

- a) personer som ikke har lovlig opphold i riket.
- b) personer som har søkt om beskyttelse, og som har eller kan få statlig innkvartering.
- c) personer som ikke er norske statsborgere og som ikke har bopel i riket, med mindre annet følger av avtale Norge har inngått med personens hjemland, eller av multilaterale avtaler eller konvensjoner.

En person som er bosatt i en kommune som mottar integreringstilskudd for vedkommende, har bare rett til tjenester i denne kommunen, med mindre det er avtalt med en annen kommune at personen skal flytte dit

Bergen kommune har følgende merknad til § 2:

Paragrafen er nært knyttet til samme bestemmelse i sosialtjenesteloven. Uttrykket «bopel i riket» er uklart og forstås av mange som «bolig i riket», i rundskriv til sosialtjenesteloven kommer det fram at det er «tilknytning til Norge» som er avgjørende for om en person har «fast bopel i riket». Vi mener at det er uheldig å benytte et begrep som er vanskelig å forstå. Vi mener at teksten i bokstav c) må omarbeides. Og at det vil være bedre om tekst i sosialtjenesteloven omarbeides, enn at det samme uttrykket benyttes her.

§ 3 Definisjoner

I denne loven menes med:

«vanskeligstilte på boligmarkedet»: personer som av økonomiske, sosiale, eller helse- og omsorgsmessige årsaker ikke kan ivareta sine interesser på boligmarkedet, og derfor trenger bistand til å skaffe eller beholde egnet bolig som nevnt i § 1.

Bergen kommune har følgende merknad til § 3:

Vi er enig i at det er viktig å ha en definisjon av hvem som er «vanskeligstilte på boligmarkedet». Vi synes det er positivt at det gjøres klart i høringsnotatet at det er om man er vanskeligstilt som er avgjørende for å få hjelp, ikke hvorfor man er vanskeligstilt på boligmarkedet. For øvrig baserer definisjonen som her benyttes seg på at man kjenner innhold i konvensjoner, andre lover og rundskriv for å kunne forstå hvem definisjonen referer til. Vi mener derfor at det er viktig at det utarbeides eget rundskriv til denne loven som tydeliggjør hvordan definisjonen kan forstås.

§ 4 Kommunenes organisatoriske ansvar

Kommunen skal sørge for samarbeid på tvers av sektorer og samordning av sine tjenester. Kommunen skal samarbeide med andre offentlige aktører som kan bidra til arbeidet for vanskeligstilte på boligmarkedet.

Kommunen skal ha oversikt over behovet for både ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Oversikten skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi. En drøfting av kommunens boligsosiale arbeid bør inngå i strategien, jf. plan- og bygningsloven § 10-1. Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplanen etter plan- og bygningsloven kapittel 11 fastsette overordnede mål og strategier for det boligsosiale arbeidet. Målene og strategiene skal være egnet til å møte de utfordringene kommunen står overfor med utgangspunkt i oversikten nevnt i første punktum.

Bergen kommune har følgende merknad til § 4:

Vi synes det er positivt at det signaliseres tydelig i første ledd at det skal samarbeides på tvers av sektorer og at tjenester skal samordnes. Lovforslaget slik det står nå vil gi oss enda bedre mulighet for å se nærmere på hvordan dette kan gjøres på en formålstjenlig måte på tvers av tjenestene i Bergen kommune. Her må vi fortsatt legge til grunn at boligsosialt arbeid er et felles kommunalt ansvar jfr. definisjonen av boligsosialt arbeid i høringsnotatet, og at dette også gjelder medvirkningsansvaret. Når det kommer til andre offentlige aktører, samarbeider kommunen allerede godt med Husbanken og interesseorganisasjoner og vi benytter oss aktivt av kommunale råd for å få innspill til kommunens arbeide. Dette er noe vi kommer til å fortsette med.

Av høringsnotatet framkommer det at lovforslagets § 4 regulerer kommunens oppgaver knyttet til organisering og planlegging for å sikre at kommunen oppfyller sitt ansvar overfor vanskeligstilte på boligmarkedet. Bestemmelsen presiserer (tydeliggjør) det organisatoriske ansvaret som følger av medvirkningsplikten i sosialtjenesteloven § 15 og helse- og

omsorgstjenesteloven § 3-7, og utvider (skjerper) det planleggingsansvaret som følger av folkehelseloven og plan- og bygningsloven § 11-1.

Vi finner det positivt at det foreslås at kommunens plikt til å ivareta boliger for vanskeligstilte i arbeidet med kommuneplanens arealdel (KPA) skjerpes ved at KPA skal fastsette overordnede mål og strategier også for det boligsosiale arbeidet, som skal være «egnet til å møte utfordringene kommunen står ovenfor med utgangspunkt i oversikten» over «behovet for både ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet». Med tilpassede boliger mener departementet boliger med særlig tilpasning og med hjelpe- og vernetiltak for dem som trenger det på grunn av alder, funksjonshemning eller av andre årsaker, jf. det som i dag er helse- og omsorgstjenesteloven § 3-7.

Vi er positive til en lovfesting i § 4 om at drøfting av boligsosiale hensyn bør inngå i planstrategien, jf. plan- og bygningsloven § 10-1, og at kommunene skal fastsette overordnede mål og strategier for det boligsosiale arbeidet med kommuneplanen etter plan- og bygningsloven kapittel 11.

Bergen kommune har allerede god oversikt over eksisterende boliger for vanskeligstilte og ser disse i sammenheng med framtidige behov for boliger for vanskeligstilte. Vi savner derimot en lovhjemmel som tydeliggjør at behov for boliger for vanskeligstilte skal sees i sammenheng med behov for ordinære boliger og mener at oversikten også bør vise eksisterende boliger for vanskeligstilte. Kommunens eksisterende boligtilbud og fremtidig behov for ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet vil da kunne vurderes i sammenheng med øvrig boligtilbud og -behov. Dette vil gjøre det enklere å balansere fordelingen av, og bedre inkludere, boligsosiale tilbud i den ordinære boligmassen. Dette er viktig for å sikre sosialt mangfold og forebygge levekårsforskjeller mellom bydeler/boområder. Bergen kommune ønsker å tydeliggjøre viktigheten av at boligsosiale hensyn blir tatt i arbeidet med kommuneplanens samfunns- og arealdel og synes dette kan komme enda klarere fram i loven. Vi håper at dette vil gjøre det enklere å etablere boliger for vanskeligstilte og redusere silotenking.

Bergen kommune vil derfor anbefale følgende endring § 4 2. ledd: Kommunen skal ha oversikt over eksisterende boliger for vanskeligstilte, samt behovet for nye ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet.

§ 5 Kommunens plikt til å gi individuelt tilpasset bistand overfor vanskeligstilte på boligmarkedet

Kommunen skal gi individuelt tilpasset bistand til vanskeligstilte på boligmarkedet. Slik bistand kan blant annet gå ut på

- a) å gi råd og veiledning, for eksempel om økonomi og bomestring
- b) å gi bistand til å søke aktuelle støtte-, låne- og tilskuddsordninger
- c) å gi bistand til å finne aktuelle boliger og praktisk bistand i den konkrete kjøps- eller leieprosessen
- d) å gi bistand til å beholde bolig og forebygge utkastelse
- e) å gi bistand til å tilpasse bolig til individuelle helse- og omsorgsmessige og sosiale behov
- f) å gi bistand til å søke andre relevante kommunale tjenester
- g) å tildele lån, tilskudd eller annen økonomisk støtte
- h) å tildele kommunalt disponert utleiebolig
- i) å inngå avtale om leie til eie eller gi bistand til å inngå slik avtale med annen aktør
- j) å gi annen egnet bistand

Kommunen vurderer hvilken bistand som skal gis. Kommunen skal i samarbeid med

den enkelte tilpasse bistandens art og omfang til den enkeltes behov.

Bergen kommune har følgende merknad til § 5:

Bokstavene i § 5 er i samsvar med Bergen kommunes etablerte praksis. Flere av punktene er beskrevet tidligere i rundskriv m.m. Spesielt punkt a og b er en viktig del av det gode arbeidet som allerede gjøres i kommunen. Vi foreslår at det utarbeides et rundskriv i forbindelse med at loven legges fram som dypere forklarer innhold i bokstavene i paragrafen. Det bemerkes at denne paragrafen har i seg elementer som i dag ligger i ulike paragrafer i sosialtjenesteloven og helse- og omsorgsloven, som for eksempel:

- Sosialtjenesteloven § 15: Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet.
- Sosialtjenesteloven § 17: Kommunen skal gi opplysning, råd og veiledning som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer. Kan kommunen ikke selv gi slik hjelp, skal den så vidt mulig sørge for at andre gjør det.
- Helse- og omsorgstjenesteloven (HOL) § 3-2 6 b) personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring og støttekontakt

Når det kommer til bokstav i) savnes en presisering. Vi tilbyr alle våre kommunale leietakere som har økonomisk mulighet til det å gå fra å være kommunal leietaker til å bli boligeier. I 2020 var det 62 husstander som leide kommunal bolig som ble boligeiere og gikk fra leie til eie. Det er et fåtall av våre kommunale boliger der det er praktisk mulig å selge boligen til leietaker, for øvrig vurderes dette i de tilfellene der mulig. I tilfellene der boligbyggelag har hatt ordninger med leie til eie har vi valgt å finansiere personer inn i eid bolig i stedet for å hjelpe de inn i leie til eie ordning. Vi mener at intensjonen i bokstav i) er dekket av bokstav b) og at bokstav i) bør fjernes, men at den heller kan være en del av et rundskriv og dermed være opp til kommunene selv hvordan det ordnes rent praktisk.

§ 6 Saksbehandling

Når noen ved søknad eller på annen måte ber om bistand fra kommunen, skal kommunen ta stilling til om personen er vanskeligstilt på boligmarkedet, og til hva slags bistand den vanskeligstilte i tilfelle skal få, jf. § 5 annet og tredje ledd.

Avgjørelse om å gi bistand eller ikke er enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Forvaltningslovens saksbehandlingsregler gjelder med de særregler som er fastsatt i loven her.

Hvis kommunen fatter vedtak om individuelt tilpasset bistand etter § 5 skal hovedinnholdet i bistanden angis i vedtaket. Kommunen kan ikke endre bistanden til ugunst for den vedtaket retter seg mot, uten å fatte nytt vedtak.

Bergen kommune har følgende merknad til § 6:

Vi ser at det i høringsnotat står at det er et skjerpet krav til saksbehandling. I Bergen ligger måten saksbehandlingen foregår nært opp mot det som foreslås i § 6, utover en ekstra presisering ved å tidlig i prosessen definere medvirkningsansvaret i enkeltvedtak.

§ 7 Klage

Enkeltvedtak kan påklages til fylkesmannen. Fylkesmannen kan prøve alle sider av vedtaket. Fylkesmannen skal legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyret ved prøving av det frie skjønn.

Bergen kommune har følgende merknad til § 7:

I § 7 foreslås det at enkeltvedtak kan påklages til Statsforvalteren etter samme rutine som dagens sosialtjenestelov § 47 og rutine som finnes i sosialtjenesten. I dag er det bystyret i Bergen som vedtar retningslinjer for ordninger som for eksempel kommunal bostøtte, kommunale utleieboliger, startlån og tilskudd. Klager på enkeltvedtak etter disse ordningene

behandles i Bergen kommunes egen klagenemd. Paragrafen legger opp til betydelig merarbeid for kommunen og for Statsforvalteren, forslaget hensyntar ikke at det finnes ordninger som fungerer adekvat i dag. Vi ønsker å fortsette ordningen slik den er i dag, med klagebehandling i kommunens klagenemd for vedtak etter loven. Vi mener derfor at paragrafen heller bør være at kommuner som ikke selv har ordning for klagebehandling kan velge å benytte statsforvalteren som klageinstans.

§ 8 Tilsyn

Fylkesmannen kan føre tilsyn etter reglene i kommuneloven kapittel 30 med at kommunen oppfyller sine plikter etter lovens § 5.

Bergen kommune har følgende merknad til § 8:

I § 8 foreslås det at Statsforvalteren kan føre tilsyn med om kommunen oppfyller sine plikter etter lovens § 5. Vi ser ikke nytten av at det innføres en tilsynshjemmel hos Statsforvalteren og ønsker heller å fortsette samarbeidet som likeverdige parter både med Statsforvalteren og Husbanken. I Boligmelding 2020-2026 side 83 beskrives behovet for et nytt mandat for Husbanken og hvordan Bergen kommune mener Husbankens rolle bør være framover.

Husbanken region vest er omfattet av prøveordninger der deler av regionskontoret skal overføres til Statsforvalteren i tre år. Vi har et godt og omfattende samarbeid med Husbanken region vest og ser fram til å fortsette dette også i prøveperioden. Vi har en åpen og gjennomsiktig organisasjon, god internkontroll og benytter betydelig tid på å dele kunnskap fra alle deler av organisasjon med statlige aktører og andre kommuner. Vi tenker at for kommuner som har behov for det kan helt sikkert formålet med tilsynet som foreslås være en god støtte, om enn i en samarbeidsform som et læringstilsyn. Bergen kommune har et vesentlig høyere innbyggertall enn andre kommuner i Vestland fylke, vi tror det på det boligsosiale feltet blir vanskelig for Statsforvalteren i Vestland å vurdere Bergen opp mot omliggende kommuner. Vi mener at i prøveperioden som kommer må Husbanken og Bergen kommune fortsette sitt gode samarbeid på samme måte som i dag og ønsker ikke at det innføres en tilsynshjemmel for Statsforvalteren.

§ 9 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer.

Bergen kommune har ingen merknader til § 9.

§ 10 Endring i andre lover

Med virkning fra loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

1. Lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen:

§ 15 skal lyde:

Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal medvirke til å skaffe boliger *etter reglene i lov [dato] om kommunens ansvar overfor vanskeligstilte på boligmarkedet.*

2. Lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester mm.:

§ 3-7 oppheves.

Bergen kommune har ingen merknader til § 10.